

LLIBRETS, 9

Títol original: *Умно помеиука* (1856)

Primera edició: novembre de 2023

© de la traducció i les notes, Miquel Cabal Guarro, 2023
© de l'edició, Cal Carré. Editorial Artesana, SCP,
Barcelona, 2023

Imatge de la coberta: Maria Iakúntxikova-Weber, *Un poble rus*
Publicat per Cal Carré. Editorial Artesana, SCP

Web: www.calcarre.cat

Twitter: <https://twitter.com/CalCarre>

Instagram: <https://instagram.com/calcarre>

Facebook: [https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/CalCarreEditorialArtesana/)

[CalCarreEditorialArtesana/](https://www.facebook.com/CalCarreEditorialArtesana/)

Imprès als tallers de Romanyà-Valls

Edició: Antònia Carré-Pons

Maquetació i disseny interior: Àngel Uzkiano

Correcció: Carles Dachs Clotet, Olga Jornet

Disseny de la col·lecció i coberta: Àngel Uzkiano

Imprès a Catalunya - Printed in Catalonia

ISBN: 978-84-127255-2-0

Dipòsit legal: B 15546-2023

Amb el suport de:

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb el permís dels seus titulars, a part de les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO si necessiteu fotocopiar-ne o escanejar-ne fragments.

Lev Tolstoi

Un mati del terrinent

Traducció de
Miquel Cabal Guarro

CAL CARRÉ
EDITORIAL ARTESANA

I

El príncep Nekhliúdob tenia dinou anys quan, acabat el tercer curs a la universitat, va tornar al poble per vacances i s'hi va passar sol tot l'estiu. A la tardor, amb una lletra infantil i inexperta, va escriure a la seva tia, la comtessa Belorétskaia, a qui tenia per la seva millor amiga i per la dona més genial del món, la carta següent, traduïda aquí del francès:

Tieta meva estimada,
He pres una decisió de la qual pot ser que depengui la ventura de tota la meva vida.

Deixo la universitat per consagrar-me a la vida al poble, perquè tinc la sensació que he nascut per a això. Per l'amor de Déu, tieta meva estimada, no es burli de mi. Dirà que soc jove; potser sí que soc una criatura, encara, però això no m'impedeix de sentir la meva vocació, de voler fer el bé i estimar-lo.

Com ja li vaig escriure, m'he trobat els negocis fets un desgavell indescriptible. Volent posar-hi ordre i després d'aprofundir-hi, he descobert que el mal més important no rau sinó en la situació penosa i lamentable dels camperols, i que és un mal que es pot remeiar només amb feina i paciència. Si pogués veure dos dels meus homes, en David i l'Ivan, i la vida que fan amb les seves famílies, estic segur que la sola imatge d'aquest parell de desgraciats la deixaria més convençuda que tot el que jo li pugui dir per explicar-li les meves intencions. ¿Que no tinc el deure sagrat i directe de preocupar-me per la felicitat d'aquests set-

cents homes de qui hauré de respondre davant de Déu? ¿Que no és un pecat abandonar-los a l'arbitrarietat d'uns síndics i uns administradors rudes fent-me comptes de delectança i ambició? ¿I a què treu cap buscar oportunitats de ser útil i fer el bé en una altra esfera, quan se'm revela un deure tan noble, brillant i immediat? Em veig capaç de ser un bon amo; i per ser-ho, tal com jo entenc aquesta paraula, no cal tenir el diploma universitari ni els rangs que vostè tant desitja que tingui. Tieta meva estimada, no faci plans ambiciosos per a mi, acostumi's a la idea que he agafat un camí d'allò més especial, però que és bo i que em fa l'efecte que em conduirà a la felicitat. He rumiat molt i molt sobre el meu deure futur, m'he escrit unes regles d'actuació i, si Déu em dona vida i forces, reeixeré en la meva empresa.

No ensenyi aquesta carta a mon germà Vàs-sia: em fa por que se'n burli; té el costum de

dir-me el que he de fer, i joestic avesat a obeir-lo. En Vània, fins i tot si no aprova les meves intencions, se'n farà el càrrec.

La comtessa li va respondre amb la carta següent, traduïda aquí també del francès:

Estimat Dmitri, l'únic que m'ha demostrat la teva carta és que tens un cor meravellós, cosa que no he dubtat mai. Però a la vida, amic meu, ens perjudiquen més els nostres atributs bons que els dolents. Ara no et diré que això que fas és una bestiesa, que aquesta conducta teva m'amoïna, sinó que l'únic que faré serà mirar de persuadir-te. Ara raonarem, amic meu. Dius que tens vocació de fer vida al poble, que vols fer feliços els teus pagesos i que comptes que seràs un bon amo. 1) Haig de dir-te que només sentim la nostra vocació quan ja l'hem errada algun cop; 2) que és més fàcil aconseguir la felicitat pròpia que la dels

altres, i 3) que per ser un bon amo cal ser un home fred i sever, cosa que difícilment arribaràs a ser mai, per més que maldis per semblar-ho.

Et penses que els teus raonaments són irrevocables i te'ls arribes a prendre com a regles de vida; però a la meua edat, amic, ja no es pot creure en raonaments ni en regles, sinó que només es pot creure en l'experiència. I l'experiència em diu que els teus plans són una criaturada. Jo ja tinc gairebé cinquanta anys i he conegut molta gent de mèrit, però no he sentit a dir mai que un jove amb hisenda i aptituds s'enterrés al poble amb el pretext de fer el bé. Sempre has volgut semblar original, però la teua originalitat no és res més que un amor propi excessiu. I, ¡amic meu!, val més que trïis camins fressats: van a parar més a prop de l'èxit, i l'èxit, encara que no et calgui com a tal, és imprescindible per tenir la possibilitat de fer aquest bé que tant t'estimes.

La misèria d'uns quants pagesos és un mal necessari, o un mal que pots resoldre sense desatendre els teus deures envers la societat, la família i tu mateix. Amb la intel·ligència, el cor i l'amor per la virtut que tens no hi ha cap carrera en la qual no puguis assolir l'èxit. Si més no, però, tria'n una que faci per a tu i que t'honori.

Penso que ets sincer quan dius que no tens ambició, però t'enganyes. A la teva edat i amb els teus mitjans, l'ambició és una virtut. Però es torna un defecte i una vulgaritat quan un home ja no està en condicions de satisfer aquesta passió. Tu també ho experimentaràs, això, si no varies les intencions. Adeu, Mítia estimat. Em sembla que t'estimo encara més per aquest pla teu absurd, però que és noble i magnànim. Fes el que et sembli, però reconec que no puc estar d'acord amb tu.

Després de rebre aquesta carta, el jove va rumiar-hi molt de temps i, en concloure que fins i tot una dona genial es pot equivocar, a l'últim va demanar la baixa a la universitat i es va quedar al poble per sempre.

A la memòria de Joana Carré Pons